

Professionaalse aianduse ja loodushoiu õppekava üldandmed, põhiõpingute struktuur ja moodulite kirjeldused

1. Õppekava üldandmed

- 1.1. Õppekava võimaldab õpilasel omandada teadmised, oskused, väärtushoiakud ja sotsiaalse valmiduse õpingute jätkamiseks ja töötamiseks oskustöolisena aianduse või loodushoiu valdkonnas.
- 1.2. Õppekava paigutumine õppekavarühma sõltub suunavalikust järgnevalt:
 - 1.2.1. suunavalikul aiandustootmisele ja aiasaaduste turustamisele, siseruumide haljastusele ja floristikale või väliruumi rajamisele liigitub õppekava aianduse õppekavarühma;
 - 1.2.2. suunavalikul loodushoiule liigitub õppekava õppekavarühma looduskeskkond ja elussoodus.
- 1.3. Õppekava õppemaht on 240 EKAPit, mis jaguneb järgmiselt:
 - 1) kohustuslikud üldharidusõpingud 80 EKAPit;
 - 2) põhiõpingud 125 EKAPit, millest ühiseid põhiõpinguid 87 EKAPit, sh praktika 27 vähemalt EKAPit ja valitavaid põhiõpinguid 38 EKAPit;
 - 3) valikõpingud 35 EKAPit sh 5 EKAPit vabaõpingud.
- 1.4. Õppekavaga on määratud järgmised suunavalikud, millest õpilane valib ühe:
 - 1) aiandustootmise ja aiasaaduste turustamise suund;
 - 2) siseruumide haljastuse ja floristika suund;
 - 3) väliruumi rajamise suund;
 - 4) loodushoiu suund.

2. Õppekava põhiõpingute struktuur

- 2.1. Ühised põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht on järgmised:
 - 1) oskused eluks ja tööks, 15 EKAPit;
 - 2) digioskuste arendamine, 5 EKAPit;
 - 3) sissejuhatus kutseõpingutesse, 10 EKAPit;
 - 4) loodusväärtus ja vastutustundlik tegutsemine looduses, 3 EKAPit;
 - 5) ökoloogiline mõtteviis ja elurikkuse hoidmine, 3 EKAPit;
 - 6) projektikorraldus, 3 EKAPit;
 - 7) kestlikud lahendused aianduses, 3 EKAPit;
 - 8) taimede kasvatamine ja hooldamine, 12 EKAPit;
 - 9) kogukonnatöö oskused, 6 EKAPit;
 - 10) praktika, 27 EKAPit.
- 2.2. Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht **aiandustootmise ja aiasaaduste turustamise suunal** on järgmised:
 - 1) katmikalaviiljelus, 6 EKAPit;
 - 2) avamaaviiljelus, 8 EKAPit;
 - 3) saagikoristus, 4 EKAPit;
 - 4) aiasaaduse väärindamine, turundus ja turustamine, 4 EKAPit;
 - 5) dekoratiivtaimede kasvatamine, 6 EKAPit;
 - 6) aiandusettevõtte majandamine, 4 EKAPit;

7) seemnest saagi turustamiseni, 6 EKAPit.

2.3. Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht **siseruumide haljastuse ja floristika suunal** on järgmised:

- 1) lilleseadete ja -kimpude valmistamine, 8 EKAPit;
- 2) ruumi kujundamine taimedega, 6 EKAPit;
- 3) keskkonnateadlik lilleseadete ja -kimpude valmistamine, 7 EKAPit;
- 4) toataimede kasutamine sisehaljastuses, 6 EKAPit;
- 5) klienditeenindus ja müügitöö korraldamine, 5 EKAPit;
- 6) sündmuskoha dekoreerimine, 6 EKAPit.

2.4. Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht **väliruumide rajamise suunal** on järgmised:

- 1) rohealade hooldamine, 12 EKAPit;
- 2) maastikuehituslike tehnoloogiate kasutamine, 20 EKAPit;
- 3) väliruumi rajamine, 6 EKAPit.

2.5. Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht **loodushoiu suunal** on järgmised:

- 1) Eesti ökosüsteemide ja loodusrütmide tundmine, 8 EKAPit;
- 2) liigirikkus ja liikide tundmine, 8 EKAPit;
- 3) etnoökoloogia ja pärimuslikud oskused, 3 EKAPit;
- 4) keskkonnamõjude uurimine ja hindamine, 7 EKAPit;
- 5) ökosüsteemiteenused ja ettevõtlik mõtlemine, 6 EKAPit;
- 6) looduspõhine tegutsemine, 6 EKAPit.

3. Professionaalse aianduse ja loodushoiu õppekava põhiõpingute moodulite kirjeldused

3.1. Kõikidele suundadele ühised põhiõpingute moodulid

Jrk nr	Mooduli nimetus	Maht kutsehariduse arvestuspunktides
1.	Oskused eluks ja tööks	15 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane arendab pädevusi, mis on vajalikud edasisel õpiteel ja ühiskonnas ennastjuhtivalt, vastutustundlikult ja tulemuslikult toimimiseks.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) püstatab enesearengu eesmärgid, arvestades enda võimeid ja võimalusi ning väärtustades tervislikke eluviise		Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • selgitab tervislike eluviiside ja turvalise keskkonna tähtsust, sh toetavate suhtlusvõrgustike rolli tervise, õpimotivatsiooni ja üldise toimetuleku tagamisel; • analüüsib juhendamisel enda käitumis- ja tarbimisharjumusi ning nende mõju enda tervisele, heaolule ja üldisele toimetulekule; • hindab oma vaimse ja füüsilise tervise seisundit, arvestades põhilisi tegureid nagu magamine, toitumine, liikumine, suhted, kasutades selleks usaldusväärseid enesehindamise tehnikaid, sh veebipõhiseid töövahendeid; • koostab juhendamisel aja- ja tegevuskava enda vaimse ja füüsilise heaolu säilitamiseks, kasutades selleks erinevaid tervise edendamise ja säilitamise võimalusi; • kasutab kodukoha ja kooli lähedal paiknevad liikumisradu, harjutusväljakuid ja võimalusi erinevate liikumisviisidega tegelemiseks; • kasutab mobiilirakendusi liikumisharjumuse ja kehalise aktiivsuse jälgimiseks; • analüüsib juhendamisel enda huvisid, väärtushoiakuid, oskusi, teadmisi, kogemusi ja isikuomadusi; • sõnastab eneseanalüüsi tulemustest lähtuvalt juhendamisel eesmärgid, isiklike ja akadeemiliste sihtide poole liikumiseks;
2) kasutab teadlikult erinevaid õpistrateegiaid ja -viise enda		<ul style="list-style-type: none"> • selgitab juhendatult õppimise olemust ning teadmiste ning oskuste omandamise protsessi, kasutades erinevaid teabeallikaid;

<p>õpitegevuse kavandamisel ja juhtimisel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab erinevaid õpistrateegiaid ja õppimise viise, seostades neid enda senise õpikäitumisega; • oskab analüüsida enda õpiharjumusi ning arvestada tahtlikku ja tahtmatu tähelepanu mõju oma õpitegevusele; • analüüsib juhendamisel oma õpimotivatsiooni, määratledes seda soodustavaid ja takistavaid tegureid; • koostab juhendamisel isikliku eesmärgipärase õppimis- ja igapäevategevuste ajakava, lähtudes enda huvidest, eneseteostusega seotud eesmärkidest ja võimalustest; • annab hinnangu enda varasematele õpitulemustele, arvestades eneseanalüüsi tulemusi ja saadud tagasisidet; • kavandab muudatused enda õppimisharjumustes, lähtuvalt hindamistulemustest ning toob saadud tagasiside põhjal näiteid õpistrateegiate kasutamisest õpitegevustes; • selgitab juhendamisel stressi ja frustratsiooniga toimetuleku võimalusi;
<p>3) tegutseb seatud eesmärkide saavutamiseks vastutustundlikult nii iseseisvalt kui kollektiivi liikmena</p>	<ul style="list-style-type: none"> • suhtleb sotsiaalselt heakskiidetud vormis erinevas vanuses ja kultuuritaustaga inimestega, valides asjakohasekäitumis- ja väljendusviisi ning kohandades suhtlemisviise vastavalt tagasisidele ja suhtluse eesmärkidele; • jagab asjakohast infot nii kirjalikult, suuliselt kui visuaalselt, kasutades sobivaid suhtlemisvahendeid ja vorme ning lähtudes suhtluspartnerist (sõber, kaasõpilane, õpetaja, ametiasutus); • kohandab enda suhtlemisviise vastavalt tagasisidele ja suhtluse eesmärkidele; • toob näiteid illustreerimaks, kuidas esmamulje, eelarvamused, sh stereotüübid mõjutavad inimeste käitumist; • iseloomustab erinevaid meeskonnatöö rolle ja nende mõju töö tulemuslikkusele, kasutades teabeallikaid;
<p>4) mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ühiskonnale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab juhendamisel vastutustundliku tarbimise ja tootmise põhimõtteid ning tehtavate valikute mõju keskkonnale, kogukondadele ja enda heaolule; • toob näiteid probleemsetest tarbimissituatsioonidest ning oskab otsida abi oma õiguste kaitseks; • hindab kriitiliselt ostudega seotud teadete, pakkumiste ja soovitude usaldusväärsust; • kirjeldab jätkusuutliku arengu eesmäärke, seostades neid ümbritseva keskkonna ja õpitava valdkonnaga; • kaardistab juhendamisel ühiskonnas esinevaid sotsiaalseid probleeme, kasutades erinevaid teabeallikaid ja infotehnoloogiavahendeid;

	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib meeskonnatööna valitud probleemi lahendamise võimalusi, kasutades tõenduspõhiseid fakte ja teabeallikaid; • kavandab juhendatud meeskonnatööna tegevuskava valitud probleemi lahendamiseks, kasutades loovustehnikaid ning arvestades ressurside säästliku ja vastutustundliku kasutamise põhimõtteid; • kavandab lahenduse elluviimiseks vajaliku eelarve, kasutades digivahendeid;
5) mõistab tööturu toimimise põhimõtteid ja enda arenguvajadusi tööturule sisenemiseks	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab teabeallikate põhjal majanduslike, tehnoloogiliste, looduslike ja teiste keskkonnatingimuste muutuste mõju majanduskeskkonnale; • iseloomustab juhendatud meeskonnatööna Eesti majanduskeskkonna ja tööturu toimimist eri tegevusvaldkondades, kasutades erinevaid teabeallikaid; • iseloomustab erineva haridustaseme ja oskustega inimeste võimalusi tööturul, arvestades töötasu seost väärtusloomega; • selgitab teabeallikate põhjal tööandja ja töövõtja õigusi ja kohustusi töösuhetes; • võrdleb erinevate lepingutingimuste tähtsust töösuhetes, võimalike probleemide ennetamisel; • võrdleb enda kogemusi ja oskusi valitud tegevusvaldkonnas erinevates ametites ja rollides tegutsemiseks vajalikega, kasutades oskuste kompassi; • kavandab enesearengut toetavaid tegevusi, lähtudes enda eesmärkidest ja arendamist vajavatest oskustest; • selgitab ressurside (raha, aeg, inimesed) vajadust ja säästmise võimalusi, arvestades enda seatud eesmärkidega;
6) kasutab varasemaid teadmisi, oskusi ja kogemusi igapäevaeluga seonduvate ülesannete lahendamisel	<ul style="list-style-type: none"> • lahendab igapäevaeluga seonduvaid arvutusülesandeid, kasutades koolimatemaatikast tuttavaid mudeleid ja meetodeid; • planeerib digivahendite abil igapäevased tulud-kulud, arvestades enda vajaduste ja võimalustega; • esitab kirjalikku ja suulist informatsiooni selgelt ja struktureeritult nii eesti keeles kui ka põhikoolis õpitud võõrkeeles; • kasutab tehnoloogilisi vahendeid ja seadmeid ning tõenduspõhiseid andmeid otsuste või järelduste tegemiseks igapäevaeluga seotud küsimustes; • kasutab igapäevaelus ettetulevate olukordade lahendamisel eesti- ja võõrkeelseid teabeallikaid; • koostab pädevuse piires eesti- ja võõrkeelseid tekste, lähtudes igapäevaelu vajadustest; • otsib tööülesande täitmiseks vajalikku teavet, hinnates erinevate teabeallikate usaldusväärsust; • lahendab reaalelulisi ülesandeid, sidudes tervikuks mitme ainevaldkonna teadmisi ja oskusi; • toob näiteid matemaatika, füüsika, keemia ja bioloogia omavahelistest seostest igapäevaelus;

7) korraldab teadlikult oma rahaasju mõistes, et oma hea finantsilise käekäigu eest vastutab vaid tema ise	<ul style="list-style-type: none">• koostab isikliku eelarve arvestades enda finantseesmärke, analüüsides juhendamisel oma sissetulekuid, väljaminekuid ja rahalist seisu sh säästmise võimalusi;• arutleb meeskonnatöona sissetuleku, tarbimisvalikute ja investeerimisotsuste mõju üle üksikisiku, ühiskonna ja keskkonna tasandil;• hindab elumuutvate sündmuste (abiellumine, laste saamine, õnnetus, surm) mõju finantsplaneerimisele, eristades rahalist väärtust emotsionaalsetest jt väärtustest;• kirjeldab pangateenuseid ja finantsteenuse osutaja rolli üksikisiku rahaasjade korraldamisel, tuues esile pakutavaid võimalusi, kaasnevaid kohustusi ja riske;• oskab valida laenutooteid, kasutades sobivaid võrdlusvahendeid ning arvestades pakutavat intressimäära ja maksetingimusi;• iseloomustab põhiomaduste alusel peamiste varaklasside nagu kinnisvara, võlakirjad ja aktsiad olemust ja erinevusi ning nende kasutamisevõimalusi ja sellega kaasnevaid riske isiklike finantseesmärkide saavutamiseks;• kirjeldab isikliku eluaseme soetamise võimalusi, tuues välja üürimise ja ostmise eelised ja puudused;• selgitab pensioni kui pikaajalise finantsmehhanismi olemust ja selle planeerimise olulisust, kasutades asjakohaseid teabematerjale.	
2.	Digioskuste arendamine	5 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane arendab enda digipädevusi elektroonilise teabe otsimiseks, loomiseks ja haldamiseks, arvestades digitehnoloogia kasutamisel tervisekaitse ja küberturvalisuse nõuete ning autorikaitse ja eetika põhimõtetega.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) kasutab digikeskkonnast vajaliku teabe leidmiseks sobivaid infootsingu ja andmehalduse võtteid, hinnates digisisu asjakohasust	Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• määratleb oma teabevajaduse ning rakendab sobivaid infootsingu võtteid, et leida digikeskkonnast asjakohane teave;• otsib ja filtreerib andmeid, infot ja materjale eesmärgipäraselt, kasutades erinevaid otsingumeetodeid ja tööriistu;• analüüsib juhendamisel leitud andmeid, infot ja digisisu, hinnates nende allikate päritolu usaldusväärsust ja asjakohasust;• salvestab ja korrastab digikeskkonnas faile, kasutades kaustu ja kategooriaid, et tagada lihtne ligipääs ja haldus;	

	<ul style="list-style-type: none"> töötleb ja analüüsib andmeid tabelarvutuse abil ning esitleb tulemusi selgelt ja arusaadavalt diagrammide ja skeemide abil;
2) kasutab info jagamiseks, suhtlemiseks ja koostööks sobivaid digilahendusi, arvestades digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning küberturvalisuse nõudeid	<ul style="list-style-type: none"> kasutab sobivaid digitehnoloogiaid ja -sisu, et tõhusalt suhelda ja panustada meeskonnatöösse; jagab infot ja faile digikeskkonnas, valides selleks kontekstist ja eesmärgist tulenevalt korrektse viisi ja sobiva vahendi; kasutab iseseisvalt ja efektiivselt kooli, kohaliku omavalitsuse, riigi ja ettevõtete digiteenuseid, näiteks e päevik, riigiportaal, digitaalsed õpikeskkonnad, pangateenused; kasutab turvaliselt ühismeediat, ajaveebi ja video jagamise platvorme oma algatuste tutvustamiseks ja teiste kaasamiseks; järgib digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme, arvestades erinevate sihtrühmade kultuurilisest, vanuselisest ja keelelisest eripärast tulenevaid vajadusi; haldab enda digitaalset identiteeti, arvestades küberturvalisuse nõuetega; analüüsib juhendamisel oma digitaalset jalajälge ja selle mõju enda kuvandile;
3) loob ja täiustab digisisu, kasutades sobivaid tööriistu sh tehisintellekti lahendusi vastutustundlikult ning arvestades autoriõiguse põhimõtteid	<ul style="list-style-type: none"> loob digisisu teksti, esitluse, pildi ja videona, kasutades sobivaid tööriistu ning arvestades kvaliteedi, konteksti ja eesmärkidega; kohandab olemasolevat digisisu uue ja sisukama digimaterjali loomiseks, kombineerides erinevaid teabeallikaid ja digimaterjale; järgib digisisu loomisel ja kasutamisel autoriõiguse ning eetika põhimõtteid, arvestades andmekaitse ja konfidentsiaalsuse nõuetega; rakendab juhendamisel asjakohaseid litsentsitingimusi (Creative Commons) vastavalt sisule ja kontekstile; kasutab tehisintellekti rakendusi digisisu loomisel ja muutmisel vastutustundlikult, arvestades kvaliteeti ja konteksti; analüüsib juhendamisel tehisintellekti loodud digisisu täpsust, usaldusväärsust ja konteksti sobivust;
4) kaitseb oma digiseadet, isikuandmeid, privaatsust ja tervist, rakendades küberturvalisuse ja	<ul style="list-style-type: none"> kaitseb oma digiseadmeid ja nende sisu, rakendades ohtude vähendamiseks asjakohaseid turvameetmeid ja uuendades regulaarselt vastavat tarkvara; tuvastab digiseadmeid ähvardavad ohud ja rakendab ennetusmeetmeid nende vältimiseks;

jätkusuutliku arengu põhimõtteid	<ul style="list-style-type: none">• rakendab turvameetmeid isikuandmete ja privaatsuse kaitseks, kasutades tugevaid paroole, kaheastmelist autentimist ning andmete krüpteerimist, et piirata juurdepääsu enda andmetele;• analüüsib digiteenuse privaatsusreegleid ja kohandab privaatsusseadeid oma isikuandmete kaitseks;• analüüsib enda käitumist digitehnoloogia kasutamisel, lähtudes sellega seotud vaimse ja füüsilise tervise riskidest;• säilitab tervisliku tasakaalu digitehnoloogia kasutamisel, rakendades ajapiiranguid, puhkeperioode ja ergonoomilisi töövõtteid;• reageerib adekvaatselt küberkiusamisele ning kasutab sobivaid vastumeetmeid, vältimaks edasist kahju;• analüüsib digitehnoloogia keskkonnamõju ja rakendab ressursisäästlikke digikäitumise meetodeid, optimeerides seadmete energiatarvet ja eluea kestust ning hallates digiprügi ökoloogilise jalajälje vähendamiseks;	
5) lahendab digitehnoloogia kasutamisega seotud probleeme, tuvastades tehnilised tõrked ning valides sobivad lahendused nende likvideerimiseks	<ul style="list-style-type: none">• tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja lahendab selle juhendi abil;• valib konkreetse ülesande jaoks sobiva riist- ja tarkvara, arvestades ülesande spetsiifikat ja võimalikke alternatiive;• kohandab ja seadistab juhendite alusel digiteenust või platvormi vastavalt enda vajadustele;• analüüsib oma digipädevust, koostab plaani enese arendamiseks ja oskuste täiendamiseks;• toetab digitehnoloogia vähemkogenud kasutajaid, pakkudes juhiseid ja variante probleemide lahendamiseks.	
3.	Sissejuhatuse kutseõpingutesse	10 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane tunneb töötamise ja õppimise võimalusi aianduse ning looduskeskkonna valdkonnas, kavandab oma professionaalset arengut ja kujundab ohutut tööalast käitumist.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) kirjeldab aianduse ning looduskeskkonna valdkonna töö- ja õppimisvõimalusi enesekohaselt	Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• selgitab etteantud ettevõtete töökorraldust ja tööle värbamise põhimõtteid asjakohaste näidetega;• toob näiteid õppima asumise tingimustest kutseõppes ja kõrghariduses;• võrdleb enda valikul erinevusi, selgitab oma õpitee näitel õppeprotsessi ülesehitust;	

2) hindab aiandus- ja looduskeskkonna valdkonna minevikku ning arengusuundi enda ja teiste kogemuste põhjal	<ul style="list-style-type: none">• võrdleb tänapäeva loodus- ja aiandusvaldkonna tööelu muutusi minevikuga;• põhjendab enesekohaselt võimalikke arengusuundi aiandusvaldkonnas ja looduskeskkonnas;• selgitab käsitletud arengusuundade mõju looduskeskkonda ja aiandusvaldkonda;	
3) rakendab nelja suunaõpingu praktilistes töödes töövõtteid ohutult ja ergonoomiliselt	<ul style="list-style-type: none">• demonstreerib korrektselt ja ohutult suunaõpingutes kasutatavaid töövõtteid;• valib aianduse ning looduskeskkonna valdkonnas sihipärased töövahendid ja põhjendab nende valikut;• kirjeldab kasutatud töövahendite hooldamise ja korrashoiu põhimõtteid;• demonstreerib ergonoomilisi töövõtteid aianduse ning looduskeskkonna valdkonna tegevustes.	
4.	Loodusväärtus ja vastutustundlik tegutsemine looduses	3 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane kujundab sotsiaalseid ja kohanemiseoskusi, tegutsedes looduses vastutustundlikult ja koostöiselt ning mõtestades looduse väärtusi ja luues seoseid taimede ja mullatüüpide vahel.		
Õpiväljundid Õpilane:	Hindamiskriteeriumid Õpilane:	
1) rakendab keskkonnasõbraliku looduses liikumise põhimõtteid koostöös teistega	<ul style="list-style-type: none">• tunneb looduskeskkonnas liikumise ja käitumise põhimõtteid, põhjendades nende tähtsust;• valmistub õuesõppeks eesmärgipäraselt, vastavalt ilmastiku- ja loodusoludele;• tegutseb looduses keskkonnasõbralikult ja olukorrale sobivalt;• tegutseb tööühmas koostöiselt, arvestades olukorra ja kaaslastega;	
2) loob seosed taimede ja mullatüüpide vahel looduslikes elupaikades, kasutades erinevaid tehnoloogilisi vahendeid	<ul style="list-style-type: none">• määrab looduskeskkonnas taimeliike, kasutades erinevaid tehnoloogiaid• määrab juhise järgi kogutud mullanäidiseid, kasutades erinevaid tehnoloogiaid;• seostab selgitades kasvukeskkonna taimeliike ja mulla omadusi;• selgitab taimede ja mulla seoste mõistmise olulisust looduskeskkonnas toimimise ja loodushüvede kasutamise seisukohalt;	
3) hindab loodusega seotud väärtusi, põhjendades oma hoiakuid	<ul style="list-style-type: none">• toob põhjendatud näiteid otsese kasu puudumisest inimesele looduse iseväärtuse kohta;• toob põhjendatud näiteid inimese eluks vajalike loodushüvede tarbimise kohta;• hindab looduskogemuste mõju suhtumisel loodusesse, sõnastades enda väärtushinnangud;	
4) loob õpikogemustel põhineva analüütilise kokkuvõtte,	<ul style="list-style-type: none">• dokumenteerib välitegevused vastavalt juhisele;• koostab analüütilise kokkuvõtte oma sotsiaalsetest oskustest, tuues näiteid reaalistest olukordadest;	

arendades refleksioonioskust ja lävimisoskusi		<ul style="list-style-type: none">võrdleb enesehinnangut kaaslastelt saadud tagasisidega, analüüsides nende kattuvusi ja erinevusi.
5.	Ökoloogiline mõtteviis ja elurikkuse hoidmine	3 EKAP
Eesmärk: taotletakse, et õpilane kujundab ökoloogilise mõtteviisi, rakendades vastutustundlikult elurikkuse hoidmise põhimõtteid.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) analüüsib oma tegevuse mõju ökosüsteemidele, kujundades vastutustundlikku mõtteviisi inimese sõltuvuse kohta loodusest		Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">analüüsib liikidevahelisi seoseid tuues näiteid inimtegevuse mõjust;seostab ökosüsteemide tasakaalu mõjutavaid tegureid oma tegevuse või tarbimisvalikutega;põhjendab keskkonnahoidlikke tarbimisvalikuid hinnates oma valikute mõju konkreetsete näidete põhjal;analüüsib vähemalt kolme ökosüsteemiteenust, selgitades nende tähtsust inimese heaolule;selgitab looduse taastumisvõime piirides püsimise olulisust inimese toetamisel;koostab elurikkuse hoidmise tegevusplaani reflekteerides selle mõju loodusele ja oma väärtushoiakutele;
2) hindab elurikkust, selgitades selle tähtsust looduse tasakaalu säilitamisel		<ul style="list-style-type: none">arutleb liikide rolli üle etteantud ökosüsteemis, hinnates liikide mõju ökosüsteemi tasakaalule;kogub juhise kohaselt andmeid loodusest kasutades neid elurikkuse tähtsuse hindamiseks;põhjendab elurikkuse olulisust sobivate näidetega aiandusvaldkonnast;
3) rakendab praktilistes olukordades elurikkuse hoidmise põhimõtteid		<ul style="list-style-type: none">tegutseb vastavalt elurikkuse hoidmise põhimõtetele, mõistes nende tähtsust ja tuues näiteid igapäevaelust;teeb etteantud praktilistes olukordades valikuid, mis arvestavad elurikkuse, sh kaitsealuste liikide kaitsega;kujundab isikupärased vastutustundliku tegutsemise põhimõtted, põhjendades neid omandatud teadmistega ökoloogiast ja elurikkuse hoidmisest.
6.	Projektkorraldus	3 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane arendab projektipõhise töö kaudu loovust ning eneseregulatsiooni-, koostöö- ja mõtlemisoskusi, kavandades, ellu viies ja analüüsides projektitegevusi erinevates kontekstides.		

Õpiväljundid Õpilane: 1) loob töörühmas ühise väärtuspakkumise arvestades sihtrühma vajadusi		Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• sõnastab arusaadavalt projekti teema või probleemi, põhjendades sihtrühma vajadusi;• esitab erinevaid ideid ja võimalikke lahendusi väärtuspakkumise kujundamiseks;• koostab töörühmaga mõõdetava ja sihtrühmale vajaliku eesmärgi;	
2) koostab töörühmaga projekti tegevuskava, analüüsides selle teostavust		<ul style="list-style-type: none">• koostab realistliku tegevuskava, arvestades projekti eesmärki, ressursse, ajakava ja töökorraldust;• viib läbi riskianalüüsi ning pakub võimalikke lahendusi riskide maandamiseks;	
3) viib projekti ellu vastavalt koostatud tegevuskavale		<ul style="list-style-type: none">• täidab oma rolli vastutustundlikult ja lahendab probleeme iseseisvalt või koos töörühmaga;• toetab töörühma liikmeid vastavalt vajadusele, tagades sujuva koostöö;• jagab regulaarselt infot oma tegevuse ja esinevate takistuste kohta;	
4) hindab projekti protsessi ja tulemust, kasutades eneseanalüüsi ja tagasisidet		<ul style="list-style-type: none">• hindab projekti eesmärkide saavutamist kasutades eneseanalüüsi;• reflekteerib oma panust protsessis ja lõpptulemuses;• seostab saadud õpikogemused oma igapäevaeluga;• teeb järeldusi projekti ja protsessi parendamiseks, kasutades tagasisidet.	
7.	Kestlikud lahendused aianduses		3 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab kestlikkuse põhimõtteid, seostades neid säästva arengu ja rohemajanduse eesmärkidega ning rakendab kestlikkuse põhimõtteid aiandusvaldkonna tegevustes.			
Õpiväljundid Õpilane: 1) selgitab kestlikkuse, rohemajanduse ja ringmajanduse põhimõtteid, seostades neid aiandusvaldkonna probleemide ja arengutega		Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• selgitab rohemajanduse põhimõtteid lähtudes aiandusvaldkonna probleemidest ja arengutest;• toob näiteid ringmajanduse põhimõtete rakendamisest Eestis seostades need aiandusvaldkonna tegevustega;• toob näiteid ülemaailmse säästva arengu põhimõtete rakendamisest Eestis;• selgitab õigusaktidest tulenevaid keskkonnavalaseid piiranguid aiandusvaldkonnas tegutsemisel;• mõistab ökoloogilise jalajälje näitajat, kirjeldades jalajälje suurust mõjutavaid tegureid;• selgitab kestlikkuse põhimõtete mõju igapäevaste valikute tegemisel;	

2) hindab erinevate tehnoloogiate keskkonnamõju aiandusvaldkonnas, valides sobivaimad ringmajanduse lahendused;	<ul style="list-style-type: none">• hindab kasutatud tehnoloogiate keskkonnamõju;• põhjendab tõhusa veekasutuse tehnoloogiaid;• selgitab biolagunevate ja taaskasutatavate materjalide kasutamist aiandusvaldkonna näitel;• hindab aiandusvaldkonna jäätmekäitlusvõtete keskkonnamõju ja põhjendab selle sobivust ringmajanduslahendusena;	
3) koostab aiandusvaldkonnaga seotud projekti tegevuskava, arvestades ringmajanduse põhimõtteid.	<ul style="list-style-type: none">• töötab iseseisvalt välja tegevusettepaneku kestlikkuse parandamiseks oma kooli või kogukonnaga seotud aiandusprojekti;• koostab töörühmas ringmajandusel põhineva projekti tegevusplaani, põhjendades kasutatud materjalide ja tehnoloogiate valikut;• esitab reflekteeritud kokkuvõtte tegevusplaanist, hinnates protsessi.	
8.	Taimede kasvatamine ja hooldamine	12 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õppija tunneb, kasvatab ja hooldab taimi ning kasutab vajadusel integreeritud taimekaitse põhimõtteid.		
Õpiväljundid Õpilane:	Hindamiskriteeriumid Õpilane:	
1) määrab taimi, kasutades erinevaid teabeallikaid ja rakendusi;	<ul style="list-style-type: none">• selgitab taimede liigitamise põhimõtteid teabeallikates,• põhjendab taimede tähendust inimeste elus nii minevikus kui ka tänapäeval;• tunneb ära etteantud taimi ja nimetab neid eesti ja ladina keeles;	
2) valib sobivaid kasvukeskkondi ja -substraate, arvestades taimede vajadusi	<ul style="list-style-type: none">• selgitab kasvukeskkondade ja -substraatide mõju taime arengule ja tervisele;• valib sobiva kasvukeskkonna ja -substraadi, arvestades taimeliigi vajadusi ja keskkonnamõjusid;• kirjeldab kompostimise põhimõtteid ja põhjendab selle vajalikkust kasvusubstraadi valmistamisel;• tegutseb vastutustundlikult ja hoolivalt, arvestades kestlikkuse põhimõtteid;• hindab oma tegevuse mõju, otsides võimalusi kestlikkuse suurendamiseks;	
3) paljundab taimi generatiivselt ja vegetatiivselt, märgistades taimed taimepassiga	<ul style="list-style-type: none">• selgitab vegetatiivse ja generatiivse paljundamise põhimõtteid, tuues näiteid mõlema paljundusviisi kohta;• paljundab taimi generatiivselt vastavalt taime eripäradele, kasutades sobivaid materjale ja tehnoloogiaid ning ohutusnõudeid;• paljundab taimi vegetatiivselt vastavalt taime eripäradele, kasutades sobivaid materjale ja tehnoloogiaid ning ohutusnõudeid;• märgistab taimed taimepassiga, selgitades selle vajalikkust aiandusvaldkonnas;	

	<ul style="list-style-type: none"> • sorteerib ja kompostib jäätmed vastavalt kompostimise põhimõtetele; • hindab oma tegevuse mõju, otsides võimalusi kestlikkuse suurendamiseks; 	
4) kasvatab taimi, kasutades taimele sobivaid kasvatustehnoloogiaid;	<ul style="list-style-type: none"> • teab taimede kasvatamiseks sobivaid materjale, tehnoloogiaid ja keskkonnamõjusid; • valib vastavalt taime vajadustele ja töö eesmärgile sobiva kasvusubstraadi ja töövahendid; • valmistab ette külvi- ja istutuspinna, kasutades sobivaid tehnoloogiaid; • külvab seemneid, kasutades erinevaid külviviise ja õigeid töövõtteid, märgistades külvid vastavalt juhendile; • pikeerib, potistab ja istutab taimi, kasutades sobivaid materjale ja tehnoloogiaid; • tegutseb vastutustundlikult ja hoolivalt, arvestades kestlikkuse põhimõtteid; • sorteerib ja kompostib jäätmed vastavalt kompostimise põhimõtetele; • hindab oma tegevuse mõju, otsides võimalusi kestlikkuse suurendamiseks; 	
5) hooldab taimi, kasutades sobivaid väetus- ja taimekaitse tehnoloogiaid	<ul style="list-style-type: none"> • teab väetus- ja taimekaitsevahendite liike, kasutusviise ning nende mõju taimedele ja keskkonnale; • analüüsib erinevate hooldustehnoloogiate sobivust ja mõju taimedele, mullale ja ökosüsteemile; • hooldab erinevaid taimi, kasutades sobivaid tehnoloogiaid; • väetab taimi, eristades olulisemaid toiteelementide puuduse ja liigkasutuse tunnuseid; • mõistab integreeritud taimekaitse põhimõtteid, rakendades neid vastavalt vajadusele; • tegutseb vastutustundlikult ja hoolivalt, arvestades kestlikkuse põhimõtteid; • sorteerib ja kompostib jäätmed vastavalt kompostimise põhimõtetele; • hindab oma tegevuse mõju taimede tervisele ja kasvukeskkonnale, elurikkuse säilitamist arvestades; 	
6) koostab taimede kasvatusplaani ja hoolduskava, selgitades oma tegevuse mõju taimekasvule ja keskkonnale	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb taimede kasvatamise ja hooldamise põhimõtteid ning keskkonnasäästlikke materjale ja tehnoloogiaid; • koostab töörühmas taimede kasvatusplaani jälgides tegevuste mõju taimekasvule ja keskkonnale; • koostab töörühmas hoolduskava, mis toetab taimede tervist ja vähendab keskkonnakoormust; • esitleb kasvatusplaani ja hoolduskava kirjeldades õpikogemust. 	
9.	Kogukonnatöö oskused	6 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane analüüsib ja rakendab õpingute jooksul omandatud pädevusi, luues suundade üleselt valdkonnale tähendusliku projekti.		

Õpiväljundid Õpilane: 1) sõnastab aiandusvaldkonna aktuaalse probleemi, seostades nende lahendamise võimalused enda ja teiste pädevustega		Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• kirjeldab töörühmas aktuaalset aiandusvaldkonnaga seotud probleemi, pakkudes oma pädevusi ühise lahenduse leidmiseks;• annab argumenteeritud tagasisidet tõstatatud probleemide kohta, võrreldes erinevaid lahendusviise ja hinnates nende teostatavust;• sõnastab töörühmas ühise aiandusvaldkonna tähendusliku probleemi, võttes arvesse kestlikkuse põhimõtteid;
2) teostab projekti tegevuskava alusel, rakendades õpingutega omandatud teadmisi, oskusi ja väärtuspõhiseid hoiakuid		<ul style="list-style-type: none">• valib motiveeriva uurimisteema, mis on seotud projekti ja suunaõpingutega, järgides etteantud juhiseid;• koostab töörühma ühiseid väärtusi kandva tegevuskava ja eelarve kasutades digivahendeid;• viib tulemuslikult läbi aiandusprojekti nii iseseisvalt kui ka töörühmas, järgides koostatud tegevuskava;
3) analüüsib projekti protsessi ja lõpptulemust, reflekteerides oma pädevuste arengut oskuste portfellis		<ul style="list-style-type: none">• annab ja võtab tagasisidet töörühma liikmetelt ja lõpptulemuse sihtrühmalt;• hindab koostöös rühmaliikmetega projekti teostust ja lõpptulemust;• reflekteerib enda rolli ja panust projektiprotsessis ning selle edukuses;• põhjendab oma oskuste portfelli sobivust töötamiseks või edasiõppimiseks aianduse või looduskeskkonna valdkonnas.
10.	Praktika	27 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane arendab oma erialaseid- ja üldpädevusi suunaõppega seotud praktikakohas, tegutsedes vastutustundlikult ning kooskõlas kokkulepete ja õigusaktidega.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) kavandab isiklikud praktikaeesmärgid, seostades need erialaste ja üldoskuste arengu ning praktikakoha võimalustega		Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• sõnastab praktikaeesmärgid, lähtudes suunaõpingute praktikakavast ja õppekorraldusest;• kooskõlastab tegevuskava eesmärkide saavutamiseks praktikakoha ja juhendajatega;• selgitab praktikalepinguga seotud õigusi ja kohustusi, sõlmides praktikalepingu õigeaegselt;
2) tegutseb praktilal vastutustundlikult, järgides		<ul style="list-style-type: none">• järgib praktikakoha töökorraldust, tegutsedes kokkulepete ja heade tavade kohaselt;

<p>praktikakoha töökorraldust ja kestlikkuse põhimõtteid</p>	<ul style="list-style-type: none"> täidab praktikakohas etteantud tööülesandeid lähtuvalt individuaalsest praktikavast ja ettevõtte töökorraldusest; kasutab tööülesannete täitmisel sobivaid materjale ja tehnoloogiaid, arvestades kestlikkuse põhimõtteid; tegutseb tööohutuse ja töötervishoiu nõudeid järgides, tuvastades ja vältides ohuolukordi;
<p>3) analüüsib praktikal saadud õpikogemusi, lähtudes kavandatud eesmärkidest ja dokumenteerides praktikatulemused lähtuvalt etteantud nõuetest</p>	<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab praktika töötulemused praktikapäevikus ja praktikaaruandes kasutades kirjalike tööde vormistamise nõudeid põhjendab praktikal saadud õpikogemusi arusaadavalt, kasutades erialast terminoloogiat; analüüsib oma tegevust, seostades seda saadud tagasiside ja reaalse olukordadega; põhjendab oma tugevusi, arengukohti ja omandatud oskusi nii iseseisvas kui ka koostöös, võrreldes neid eelnevalt koostatud praktikaeesmärkidega.

3.2. Valitavad põhiõpingute moodulid, suunal aiandustootmine ja aiasaaduste turustamine

11.	Katmikalaviljelus	6 EKAP
<p>Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane tunneb katmikalal kasvatatavaid taimi, kasutab sobivaid tehnoloogilisi lahendusi ja automatiseerimise viise katmikkultuuride kasvatamisel ning rakendab asjakohaseid töövõtteid.</p>		
<p>Õpiväljundid Õpilane:</p> <p>1) tunneb katmikalal kasvatatavad köögiviljakultuure ja maitsetaimi</p>	<p>Hindamiskriteeriumid Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> kirjeldab köögivilja- ja maitsetaimede morfoloogilisi ja fenoloogilisi tunnuseid; nimetab taimede liiginimesid eesti ja ladina keeles; 	
<p>2) kasvatab katmikalal köögiviljakultuure ja maitsetaimi</p>	<ul style="list-style-type: none"> valib sobiva katmikala tüübi ja kasvatustehnoloogia vastavalt katmikkultuurile ja tootmise eesmärgile; külvab, paljundab, istutab, hooldab taimi vastavalt kasvatustehnoloogiale, kasutades võimalusel masinaid; koristab saagi tagades selle kvaliteedi saagi turustamiseks vastavalt nõuetele; rakendab keskkonnasäästlikke lahendusi taimekasvatuses ja saagikoristustöödel; sorteerib ja kompostib jäätmed vastavalt kompostimise põhimõtetele; 	

3) kasutab katmikalal tehnoloogilisi lahendusi ja automatiseerimise viise	<ul style="list-style-type: none">• kasutab katmikala kastmis- ja väetussüsteeme vastavalt taime vajadustele;• kasutab katmikala kütteseadmeid, ventilatsiooni- ja varjutussüsteeme vastavalt tööeesmärkidele ja ohutusnõuetele;	
4) analüüsib erinevate kasvatustehnoloogiate mõju taimede kasvule, saagikusele ja kvaliteedile arvestades kestlikkuse põhimõtteid	<ul style="list-style-type: none">• võrdleb erinevate katmikala tüüpide ehituslikke ja tehnoloogilisi eripärasid;• analüüsib erinevate tehnoloogiliste lahenduste mõju taimede kasvule, saagile ja kvaliteedile arvestades kestlikkuse põhimõtteid;• hindab tehnoloogia tulemuslikkust tehes ettepanekuid selle parandamiseks;• analüüsib tehnoloogiaid ja teeb soovitusi tootmise keskkonnasõbralikumaks muutmiseks.	
12.	Avamaaviljelus	8 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane tunneb avamaaviljeluseks sobivaid aiakultuure, kavandab aiakultuuride kasvatamise ja kasvatab aiakultuure; omab teadmisi aiakultuuride seemnekasvatuse põhimõtetest.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) tunneb erinevate aiakultuuride ja seemnekasvatuse põhimõtteid	Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• kirjeldab avamaal kasvatatavate köögivilja-, puuvilja- ja marjakultuuride morfoloogiat ja fenoloogiat;• tunneb ära ja nimetab köögivilja-, puuvilja- ja marjakultuuride liiginimesid eesti ja ladina keeles;• kirjeldab seemnekasvatuse põhimõtteid ja selgitab seemnekasvatuse põhimõtete olulisust aiakultuuride kasvatamisel;• teab seemnekasvatuses rakendatavaid tehnoloogiaid ja analüüsib nende mõju keskkonnale;	
2) kasvatab aiakultuure kasutades taimede sobivaid agrotehnoloogilisi võtteid	<ul style="list-style-type: none">• valib vastavalt aiakultuurile ja tootmise eesmärgile sobiva kasvatustehnoloogia;• kasutab sobivaid mullaharimis-, külvi-, istutus- ja hooldusmasinaid vastavalt tehnoloogiale ja tööülesandele, järgides ohutus- ja keskkonnanõudeid;• hooldab masinaid pärast töö lõpetamist, tagades nende korrasoleku edasiseks kasutamiseks;• valmistab ette külvi- ja istutuspinna avamaal kasutades sobivaid agrotehnoloogilisi võtteid;• eristab paljundus- ja istutusmaterjali, külvab, istutab, hooldab ja paljundab taimi nii mahe- kui ka tavatootmises, järgides mullaviljakuse säilitamise põhimõtteid;• sorteerib ja kompostib jäätmed vastavalt kompostimise põhimõtetele;• suhtleb tööühmas konstruktiivselt ja panustab ühiste eesmärkide saavutamisse;• täidab põlluraamatut vastavalt nõuetele;	

3)	koostab digitaalse aiasaaduste agrotehnoloogilise- ja viljavaheldusplaani	<ul style="list-style-type: none">koostab aiasaaduste kasvatamiseks agrotehnoloogilise plaani arvestades aiakultuuride eripära;koostab viljavaheldusplaani, arvestades mullaviljakuse, kahjustajate ennetamise ning saagikuse tagamisega;	
4)	analüüsib oma tegevust avamaaviljeluse tööprotsessides tuues välja oma tugevused	<ul style="list-style-type: none">analüüsib tehtud tööetappe ja kasutatud töövõtteid, tuues välja oma tugevused ja arenguvõimalused;teeb ettepanekuid tööetappide parandamiseks ja keskkonnasõbralikumaks muutmiseks.	
13.	Saagikoristus		4 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane koristab avamaal saaki läbimõeldult ning valdab saagikoristuse võtteid ning ladustab ja säilitab saaki.			
Õpiväljundid Õpilane:		Hindamiskriteeriumid Õpilane:	
1)	koristab saagi käideldes seda nõuetekohaselt ja kasutades keskkonnasäästlikke lahendusi	<ul style="list-style-type: none">kasutab saagikoristusel keskkonnasäästlikke lahendusi nii mahe- kui ka tavatootmises;teeb valikulist või laussaagikoristust, hinnates eelnevalt köögivilja-, puuvilja- ja marjakultuuride küpsusastet ja kvaliteeti, võimalusel kasutab masinaid;sorteerib, pakendab ja märgistab saagi vastavalt nõuetele;sorteerib ja kompostib jäätmed vastavalt kompostimise põhimõtetele;	
2)	ladustab ja säilitab saagi lähtuvalt kvaliteedinõuetest	<ul style="list-style-type: none">viib läbi saagi esmase puhastamise ja ettevalmistamise säilitamiseks;rakendab saagile sobivat säilitamisviisi, lähtudes kvaliteedinõuetest ja kaduside vähendamisest;kasutab ladustamisel sobivaid seadmeid ning arvestab hoidlate tüübi ja säilitamistingimustega;	
3)	analüüsib oma tegevust saagikoristamise protsessis	<ul style="list-style-type: none">analüüsib oma tegevusest lähtuvalt saagikoristuse etappidest ja kasutatud töövõtetest, tuues välja oma tegevuse tugevused ja parendusvõimalused;leiab töö analüüsist ettepanekuid tööprotsessi tõhustamiseks ja keskkonnasõbralikumaks muutmiseks.	
14.	Aiasaaduste väärindamine, turundamine ja turustamine		4 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane väärindab aiasaadusi, järgides hügieeni- ja tööohutuse nõudeid ning kestlikke töövõtteid; kasutab kliendikeskse turunduse ja turustamise põhimõtteid.			

Õpiväljundid Õpilane: 1) vääribad aiasaadusi ringmajanduse põhimõtteid kasutades		Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• valib sobiva vääribamisviisi järgides seadmete kasutamise ohutusnõudeid;• järgib tööprotsessis hügieeni- ja tööohutusnõudeid ning ressursisäästlikke töövõtteid;• kasutab vääribamisel ringmajandamise põhimõtteid;	
2) koostab sihtrühmale suunatud turundusplaani		<ul style="list-style-type: none">• sõnastab turunduse eesmärgi lähtuvalt toote sihtrühmast;• koostab selge ja teostatava tegevuskava turunduseks;• loob sihtrühmale suunatud sisulise sõnumi, valides sobivad turunduskanalid;• koostab turundusplaani lähtuvalt sihtrühmast, eetilistest põhimõtetest;• järgib turundustegevustes eetilisi põhimõtteid ja andmekaitse nõudeid;	
3) turustab toodet ja teenindab kliente kliendikeskselt		<ul style="list-style-type: none">• selgitab kliendi vajadused, tutvustab toodet selgelt ja arusaadavalt;• suhtleb kliendiga professionaalselt, pakub lahendusi kliendirahulolu suurendamiseks;• viib läbi arveldusprotsessi, kasutades selleks sobivaid tehnilisi lahendusi.	
15.	Dekoratiivtaimede kasvatamine		6 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane tunneb enamlevinud dekoratiivtaimede liike ja seemnekasvatuse põhimõtteid, kavandab ja kasvatab neid nii katmikjalal kui ka avamaal vastavalt kasvatustehnoloogiale.			
Õpiväljundid Õpilane: 1) selgitab dekoratiivtaimede seemnekasvatuse põhimõtteid lähtuvalt liigist		Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• kirjeldab dekoratiivtaimede morfoloogiat ja fenoloogiat;• määrab dekoratiivtaimi nimetades dekoratiivtaimede liiginimesid eesti ja ladina keeles;• kirjeldab seemnekasvatuse põhimõtteid ja selgitab seemnekasvatuse põhimõtete olulisust dekoratiivtaimede kasvatamisel;• teab seemnekasvatuses rakendatavaid tehnoloogiaid ja analüüsib nende mõju keskkonnale;	
2) kasvatab dekoratiivtaimi kasutades taimedele sobivaid agrotehnoloogilisi võtteid		<ul style="list-style-type: none">• valib dekoratiivtaimede kasvatamiseks kodumaiseid liike ja väärtustab kohalikke taimi kaasavaid dekoratiivkooslusi;• valib vastavalt kultuurile ja tootmise eesmärgile sobiva kasvatustehnoloogia;• kasutab sobivaid mullaharimis-, külvi-, istutus- ja hooldusmasinaid ohutult ja keskkonnasäästlikult;• hooldab masinaid pärast töö lõpetamist, tagades nende korrasoleku edasiseks kasutamiseks;	

	<ul style="list-style-type: none">• valmistab ette külvi- ja istutuspinna avamaal ja katmikalal, kasutades õigeid agrotehnoloogilisi võtteid;• eristab paljundus- ja istutusmaterjali, külvab, istutab, hooldab ja paljundab dekoratiivtaimi, rakendades mullaviljakuse põhimõtteid või substraatide keskkonnasäästlikku kasutamist;• koristab toodangu ning tagab selle kvaliteedi toodangu turustamiseks vastavalt nõuetele;• sorteerib ja kompostib jäätmed vastavalt kompostimise põhimõtetele;• suhtleb töörühmas konstruktiivselt panustades ühiste eesmärkide saavutamisse;• täidab põlluraamatut vastavalt nõuetele avamaal dekoratiivtaimede kasvatamisel;	
3) koostab dekoratiivtaimede kasvatamiseks agrotehnoloogilise- ja viljavaheldusplaani lähtuvalt taime eripärast	<ul style="list-style-type: none">• koostab dekoratiivtaimede kasvatamiseks agrotehnoloogilise plaani, arvestades dekoratiivtaimede eripära;• koostab viljavaheldusplaani, arvestades mullaviljakuse ning kahjustajate ennetamisega;	
4) analüüsib oma tegevust dekoratiivtaimede kasvatamise tööprotsessides	<ul style="list-style-type: none">• analüüsib tehtud tööetappe ja kasutatud töövõtteid, tuues välja oma tegevuse tugevused ja arenguvõimalused;• teeb ettepanekuid tööprotsessi parandamiseks ja keskkonnasõbralikumaks muutmiseks lähtudes koostatud analüüsist.	
16.	Aiandusettevõtte majandamine	4 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane omandab alusteadmised aiandusvaldkonna tootmis- ja teenindusüksustest ning nende majandamise põhimõtetest.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) võrdleb tootmis- ja teenindusüksuste töökorraldust, toodangu valikut ja hinnakujundust	Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• leiab sarnasused ja erinevused tootmis- ja teenindusüksuste põhitegevustes ja eesmärkides;• põhjendab tööprotsesside järjestust tootmis- ja teenindusüksustes;• eristab toodangu valikut mõjutavaid tootmis- ja teenindusüksuste tegureid;• selgitab hinna kujunemise põhimõtteid võttes aluseks hinna kujunemise tegurid;• arvutab vähemalt ühe aiandussaaduse omahinna ja müügihinna kasutades digivahendeid;• põhjendab toodangu valikut ja hinnakujundust mõjutavaid tegureid ettevõtte majandustulemustes;• võrdleb tootmis- ja teenindusüksuste ressursside kasutust;	

2) kavandab tööprotsessile vastava tööjõuvajaduse plaani	<ul style="list-style-type: none">• määrab aiandusettevõtte tööprotsessi jaoks vajaliku töötajate arvu ja rollid;• kavandab tööülesannete jaotuse, arvestades töötajate oskusi ja vajalikku töömahtu;• hindab tööjaotuse otstarbekust tööprotsessi eesmärkide saavutamise seisukohalt.	
17.	Seemnest saagi turustamiseni	6 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane kavandab ja viib läbi ühe vegetatsiooniperioodi jooksul aiasaaduste või dekoratiivtaimede kasvatamise katmikalal või avamaal, turustab toodangu ning analüüsib kogu protsessi tulemusi ja kestlikkust.		
Õpiväljundid Õpilane:	Hindamiskriteeriumid Õpilane:	
1) kavandab üheks vegetatsiooniperioodiks aiasaaduste või dekoratiivtaimede kasvatamise	<ul style="list-style-type: none">• koostab taimekasvatuseplaani, arvestades kultuuri eripära, tootmise eesmärki ja kasvatustehnoloogiat;• valib sobiva kasvukoha ja viljelusviisi;• põhjendab oma valikuid prognoosides tootmistulemusi;	
2) kasvatab katmikala-, aiakultuure või dekoratiivtaimi lähtuvalt valitud tehnoloogiast	<ul style="list-style-type: none">• külvab või istutab aiakultuure või dekoratiivtaimi vastavalt valitud kasvatustehnoloogiale;• hooldab taimi kasvuperioodi jooksul, jälgides nende kasvu ja seisundit;• koristab saagi, tagades toodangu või istikute kvaliteedi;• kogub ja dokumenteerib digitaalselt saagikuse andmed;	
3) korraldab müügi protsessi järgides kvaliteedi-, hügieeni- ja märgistusnõudeid	<ul style="list-style-type: none">• valib toodangu turustamiseks sobiva viisi vastavalt selle iseloomule ja sihtgrupile;• valmistab toodangu müügiks ette, järgides kvaliteedi-, hügieeni- ja märgistamisnõudeid;• korraldab toodangu pakendamise ja esitlemise, arvestades müügikanali nõudeid;• viib läbi müügi protsessi kliendikeskselt ja professionaalselt;	
4) analüüsib kogu kasvatuse ja turustamise protsessi tulemusi, hinnates tegevuse kestlikkust	<ul style="list-style-type: none">• analüüsib saagikuse, kvaliteedi ja ressursside kasutuse andmeid;• toob välja kasvatamise tugevused, kitsaskohad ja parendusvõimalused;• hindab protsessitegevuse kestlikkust lähtuvalt ressursikulust ja keskkonnamõjudest.	

3.3. Valitavad põhiõpingute moodulid siseruumide haljastuse ja floristika suunal

18.	Lilleseadete ja -kimpude valmistamine	8 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane valmistab lilleseadeid ja -kimpe, rakendades kompositsiooni- ja värvusõpetuse reegleid ning sobivaid tehnilisi töövõtteid.		

Õpiväljundid Õpilane: 1) valmistab kliendi soovil lilleseadeid ja -kimpe, rakendades kompositsiooni- ja värvusõpetuse erinevaid tehnikaid		Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• kogub ja analüüsib kliendi soove ning arvestab nendega lilleseadete ja -kimpude kavandamisel;• valib materjalid ja tehnikad tagades tööde vastupidavuse ja müügiatraktiivsuse;• kasutab tööde loomisel kompositsiooni- ja värvusõpetuse põhimõtteid, luues tasakaalustatud, omanäolise, ruumi ja sündmusele sobiva tulemuse;• kasutab töövahendeid ja materjale ohutult ja sihipäraselt;• koostab lillekimbu või -seade müügihinna kalkulatsiooni kasutades digivahendeid;• nõustab klienti lillekimpude ja -seadete säilitamisel lähtuvalt tootest;• sorteerib jäätmed liigiti vastavalt jäätmekäitlusnõuetele;
2) kasutab oma töös õigesti taimmaterjali nimetusi eesti ja ladina keeles		<ul style="list-style-type: none">• nimetab etteantud taimmaterjali eesti keeles;• määrab ladinakeelseid nimetusi usaldusväärsete allikate abil;• kirjutab õigesti taimematerjali nimetused nii eesti kui ka ladina keeles;
3) analüüsides tööprotsessi ja teostust dokumenteerides tehtud tööd		<ul style="list-style-type: none">• pildistab tehtud lilleseadeid ja -kimpe, kasutades fotograafia põhitõdesid;• vormistab tehtud töödest juhendile vastava kokkuvõtte, arvestades andmekaitsenõudeid;• analüüsib tööprotsessi algusest lõpuni, hinnates oma töö tugevusi ja parendusvõimalusi ning seostab valikuid omandatud teadmiste ja kogemustega.
19.	Ruumi kujundamine taimedega	6 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane rakendab ruumikujundamise põhimõtteid, kasutades sobivaid taimi ja kujunduselemente.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) valib taimed ja kujunduselemendid, arvestades ruumi ja selle kujundamise võimalusi		Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• võrdleb erinevate ruumide kasutusotstarvet, stiile ja sisekujunduses kasutatavaid iseloomulikke elemente;• valib valgusoludele sobivad taimed, arvestades valguse rolli taimede ja kujunduselementide paigutamisel;• selgitab valitud taimede ja elementide sobivust antud ruumi tingimustega, informeerides võimalikest vastuoludest;
2) kujundab ruumi vastavalt kavandile, kasutades sobivaid taimi või kujunduselemente		<ul style="list-style-type: none">• koostab kavandi vastavalt kliendi soovile ja ruumi kasutusotstarbele, rakendades ruumiplaneerimise ja kujundusvõtete põhimõtteid;• valib sobivad taimed, lilleseaded ja kujunduselemendid, rakendades loovust ning kompositsiooni- ja värvusõpetuse teadmisi sobiva lahenduse leidmisel;

	<ul style="list-style-type: none">• koostab hinnapakumise, põhjendades oma valikuid;• teostab kavandi alusel kujunduse kasutades sobilikke tehnilisi vahendeid ja materjale;• korrastab ruumi sorteerides jäätmed keskkonnasõbralikult;	
3) analüüsib protsessi ja lõpptulemust, hinnates enda pädevusi	<ul style="list-style-type: none">• analüüsib tööprotsessi algusest lõpuni, hinnates oma töö tugevusi ja parendusvõimalusi;• seostab tehtud tööd omandatud teadmiste ja kogemustega;• esitab põhjendatud ettepanekud tulevaste tööde kavandamiseks.	
20.	Keskkonnateadlik lilleseadete ja -kimpude valmistamine	7 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane järgib kestlikkuse põhimõtteid ning loob uuenduslikke lilleseadeid ja -kimpe, kasutades töödes jätkusuutlikke materjale.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) selgitab uuenduslike materjalide ja töövõtete kasutamist floristikas järgides kestlikkuse põhimõtteid	Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• selgitab kestlikkuse põhimõtete kasutamist floristikas, sidudes neid enda väärtuspõhimõtetega;• põhjendab valitud materjalide ja töövõtete mõju looduskeskkonnale;• toob näiteid uuenduslikest ja keskkonnasõbralikest materjalidest, hinnates nende sobivust erinevates töödes;• tunneb Eestis looduslikult kasvavaid ja aianduses kasvatatavaid floristikasse sobivaid taimeliike, hinnates nende korjamise mõju loodusele ja kasutusvõimalustele;	
2) loob kasutajakeskseid, keskkonnateadlikke ja uuenduslikke lilleseadeid, rakendades kompositsiooni- ja värvusõpetust	<ul style="list-style-type: none">• valib teadlikult keskkonnasõbralikud, hooajalised ja kohalikud materjalid, selgitades nende päritolu ja kasvatamist;• kasutab loovalt ning ohutult uuenduslikke tehnikaid, võttes arvesse kestlikkuse ja ringmajanduse põhimõtteid;• loob lilleseadeid arvestades kliendi vajadusi, ohutust ruumis, sündmuste eripära ning kompositsiooni- ja värvusõpetuse põhimõtteid;• taaskasutab materjale loovalt järgides tööprotsessis tööohutuse ja jäätmete sorteerimise põhimõtteid;	
3) analüüsib oma tööprotsessi ja valikuid, hinnates nende kestlikkust ja edasist tegevust	<ul style="list-style-type: none">• hindab enda tööde keskkonnamõju, esitades põhjendatud ettepanekuid tööprotsesside keskkonnasõbralikumaks muutmisel;• toob välja oma tööde tugevused ja arenguvõimalused keskkonnateadliku floristika seisukohalt;• kirjeldab oma teadmiste, oskuste ja väärtuste arengut seoses kestlikkuse põhimõtete ja floristika lõimimisega.	

21.	Toataimede kasutamine sisehaljastuses	6 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane tunneb enimkasvatatavaid toataimi, kasutab neid sisehaljastuses ja hooldab vastavalt kasvunõuetele.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) hooldab enimkasvatatavaid toataimi vastavalt kasvunõuetele	Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> tunneb sisehaljastuses enim kasvatatavaid taimi; leiab taimede ladinakeelsed nimetused andmebaasidest kasutades infootsingut; demonstreerib taimede hooldamisel õigeid hooldusvõtteid vastavalt taimede kasvunõuetele; tunneb ära levinumad sisehaljastuses kasutatavatel toataimedel esinevad kahjurid ja taimehaigused; rakendab sobivaid tõrjevahendeid ja -meetodeid toataimede tervise tagamiseks; 	
2) teostab sisehaljastuse vastavalt kavandile	<ul style="list-style-type: none"> koostab sisehaljastuse kavandi arvestades ruumi funktsiooni, võimalusi, stiili ja kliendi soove; koostab korrektselt vormistatud digitaalse hinnapakumise, arvestades koostatud kavandit; rajab kavandile vastava sisehaljastuse kasutades sobivaid töövahendeid, materjale ja tehnilisi võtteid; hoiab töö käigus puhtust järgides tööohutuse ning keskkonnakaitse nõudeid; 	
3) koostab hoolduskava teostatud sisehaljastuse projektile	<ul style="list-style-type: none"> koostab sisehaljastuse projektile ajaliselt läbimõeldud hoolduskava lähtudes taimede kasvuvajadustest ja -tingimustest; valib hoolduseks sobivad töövahendid ja materjalid; paljundab toataimi vegetatiivselt arvestades taimede eripära; 	
4) analüüsib sisehaljastuse kavandamise protsessi ja lõpptulemust, hinnates enda pädevusi	<ul style="list-style-type: none"> analüüsib tööprotsessi algusest lõpuni, hinnates oma töö tugevusi ja parendusvõimalusi; seostab tehtud tööd omandatud teadmiste ja kogemustega; esitab põhjendatud ettepanekud tulevaste tööde parendamiseks. 	
22.	Klienditeenindus ja müügitöö korraldamine	5 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane teenindab kliente personaalselt ja vajaduspõhiselt ning koostab sihtrühmale suunatud turundustegevuse.		

Õpiväljundid Õpilane: 1) teenindab kliente personaalselt ja vajaduspõhiselt		Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• teenindab kliente kliendikeskselt tagades kliendisõbraliku ostukeskkonna;• tutvustab kaupa, leides kliendile sobiliku lahenduse;• lahendab kliendi soove ja kaebuseid rahulikult ning asjatundlikult;	
2) korraldab kaupluse müügitööd kooskõlas õigusaktidega		<ul style="list-style-type: none">• korraldab kaupluse müügitööd iseseisvalt ja vastutustundlikult;• tagab ettevõtte põhimõtetele vastava hinnakujunduse ja osaleb kaupade inventeerimisel;• järgib müügitöös kehtivaid õigusakte;	
3) kujundab vaateaknaid ja kaupluse väljapanekuid		<ul style="list-style-type: none">• kavandab väljapanekuid loovalt ja sihtotstarbeliselt;• teostab väljapanekuid korrektselt, arvestades olemasolevaid tingimusi ja ruumilahendusi ning lähtudes kompositsiooni- ja värvusõpetuse reeglitest;• kasutab ergonoomilisi töövõtteid arvestades tööohutusnõuetega;	
5) planeerib turundustegevused vastavalt tootele ja sihtgrupile		<ul style="list-style-type: none">• määratleb sihtrühma, kasutades turunduse põhimõisteid ja planeerimise aluseid;• koostab selge ja teostatava tegevuskava turunduseks;• loob sihtrühmale suunatud sisulise sõnumi;• valib sihtrühmale sobivad turunduskanalid;• järgib turundustegevuse eetilisi põhimõtteid ja andmekaitseenõudeid;• analüüsib tööprotsessi algusest lõpuni, hinnates oma töö tugevusi ja parendusvõimalusi.	
23.	Sündmuskoha dekoreerimine		6 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane loob omandatud pädevusi kasutades tervikliku lahenduse sündmuskoha dekoreerimisel, analüüsides tööprotsessi ja tulemusi ning tehes järeldusi edasisteks lahendusteks.			
Õpiväljundid Õpilane: 1) loob tegevuskava teemakohasele projektile		Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• loob ideekavandi sõnastades projekti eesmärgi;• koostab väljavalitud ideekavandile tegevuskava;• koostab detailse eelarve, kasutades digivahendeid;• valib sobivad taimmaterjalid, kujunduselemendid ja töövõtted, lähtudes kavandist;• hindab tegevusplaani riske kavandades vajadusel asendustegevusi;• kirjeldab jätkusuutlikke lahendusi keskkonnamõjude vähendamiseks;	

2) teostab projekti vastavalt tegevuskavale	<ul style="list-style-type: none"> • viib projekti ellu vastavalt tegevuskavale ja ajaraamistikule; • töötab tõhusalt tööühmas, täites oma rolli ning soodustades sujuvat koostööd; • jälgib projekti kulgu, reageerides paindlikult muutustele ja rakendades vajadusel asendusplaani;
3) analüüsib oma tegevust tööprotsessis, tehes järeldusi töö kvaliteedi ja tulemuse parandamiseks	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib tegevusplaani täitmist ja ressursside kasutust, esitades põhjendatud järeldusi tuginedes andmetele ja tagasisidele; • hindab jätkusuutlikkuse meetmete rakendamist ja nende mõju ressurssidele; • analüüsib kasutatud töövõtteid ja tööetappe tehes ettepanekuid tööprotsessi ja koostöö parandamiseks; • toob välja oma tegevuse tugevused ning arendamist vajavad kohad; • seostab oma tegevuse mõju keskkonnale.

3.4. Valitavad põhiõpingute moodulid väliruumide rajamise suunal

24.	Rohealade hooldamine	12 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane oskab kestlikult hooldada haljasalasid, arvestades keskkonnanõudeid, elurikkuse põhimõtteid ja tööohutust, kasutades sobivaid tehnoloogiaid ning digitaalseid töövahendeid oma tegevuse planeerimisel, läbiviimisel ja hindamisel.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) planeerib haljasalade hooldustöid ja dokumenteerib tööprotsessi digitaalselt, lähtudes töökirjeldusest ja asjakohastest õigusaktidest	Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • koostab elektroonse haljasalade hooldustööde plaani, arvestades töö eesmärki ja töökorraldust ning kavandades töö vastavuses tööohutuse ja keskkonnahoiu nõuetega; • esitab korrektsete ja asjakohaste andmetega täidetud dokumentatsiooni vastavalt juhistest ja õigusaktidest; • analüüsib tehtud tööplaani viies vajadusel sisse muudatused; 	
2) hooldab muru ja istutusalasid, kasutades ergonoomilisi töövõtteid ja järgides tööohutuse ja keskkonnahoiu põhimõtteid	<ul style="list-style-type: none"> • valib tööülesande jaoks sobivad töövahendid, seadmed ja tehnika, arvestades muru ja istutusalade hooldusvajadusi ning tööohutuse nõudeid; • teeb hooldustöid vastavalt hoolduskavale ja/või hooldusvajadusele, tagades ala korrasoleku, keskkonnahoiu, elurikkuse ja esteetilise ilme; • kasutab hooldustöödel ergonoomilisi töövõtteid, vältides ülemäärast koormust ja sundasendeid; • põhjendab oma töövõtteid ja tööohutuse nõuetest kinnipidamist tööde kvaliteedi ja tööohutuse saavutamiseks; 	

	<ul style="list-style-type: none">• kirjeldab looduses kasutatavate töövõtete keskkonnamõju, tuues välja loodust vähem kahjustavad alternatiivsed töövõtted ja –vahendid;	
3) hooldab vastavalt tööülesandele maastikuehituslikke objekte, valides sobivad töövõtted ja -vahendid	<ul style="list-style-type: none">• valib tööülesande jaoks sobivad töövahendid, seadmed ja tehnika, arvestades maastikuehitusliku objekti hooldusvajadusi ning tööohutusnõudeid;• teeb hooldustöid vastavalt hoolduskavale ja/või hooldusvajadusele, tagades objekti korrasoleku ja järgides keskkonnahoiu ja elurikkuse põhimõtteid;• kasutab hooldustöödel ergonoomilisi töövõtteid, vältides ülemäärast koormust ja sundasendeid;• analüüsib oma töövõtteid ja tööohutuse nõuetest kinnipidamist tööde kvaliteedi ja tööohutuse tagamiseks.	
4) hindab oma tegevust ja arengut rohealade hooldamise tööprotsessides, kasutades tagasisidet töö kvaliteedi ja tulemuslikkuse parendamiseks	<ul style="list-style-type: none">• võrdleb töö tulemust tööülesande ja kvaliteedinõuetega, tuues välja töö tugevused ja parenduskohad;• kasutab saadud tagasisidet oma töövõtete ja töökorralduse parendamiseks;• analüüsib oma rolli töörühmas, tuues välja oma panuse töö lõpptulemusse;• hindab oma koostöö- ja suhtlemisoskuse arengut, tuues näiteid tööprotsessidest.	
25.	Maastikuehituslike tehnoloogiate kasutamine	20 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane rakendab vastutustundlikult tehnoloogiaid ja töövõtteid maastikuehituslike objektide rajamisel, arvestades tööohutust, kestlikkuse ja elurikkuse hoidmise põhimõtteid.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) planeerib maastikuehitusliku objekti lähtuvalt õigusaktidest kasutades sobivaid digivahendeid tööprotsessi dokumenteerimiseks	Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• koostab maastikuehitusliku objekti rajamise tööplaani, arvestades töö eesmärki, töökorraldust, juhiseid ning kavandades tegevused tööohutuse ja keskkonnahoiu põhimõtteid järgides;• kasutab sobivaid digivahendeid töö planeerimiseks ja dokumenteerimiseks, sisestades andmed korrektselt ja ajakohaselt vastavalt juhistele;• dokumenteerib tööprotsessi ja tulemused digitaalselt, kajastades töö käiku ja vastavust õigusaktidele ja töövaldkonna nõuetele;• küsib tagasisidet oma tööplaanile ja dokumentatsioonile, kasutades saadud sisendit oma tegevuse parendamiseks;	
2) rajab maastikuehitusliku objekti kasutades sobivaid töövahendeid ja tehnikaid, järgides tööohutuse	<ul style="list-style-type: none">• rajab lokaalse kuivendus- ja kastmissüsteemi, järgides tööjooniseid ja kasutades sobivaid töövahendeid ning materjale vastavalt pinnase ja objekti iseloomule;• rajab muruala paigaldades siirdemuru vastavalt töökorraldusele, tagades ühtlase pinna, nõutud kõrguse ja korrektse liitekohtade sobivuse;	

ja ergonoomika ning kestlikkuse põhimõtteid	<ul style="list-style-type: none">• paigaldab sillutise vastavalt tööjoonistele ja töötehnoloogiale, tagades pinna kalde, taset ja vuukide korrektsuse;• ehitab müüri, kasutades sobivaid materjale ja töövõtteid ning järgides konstruktsiooni püsivuse ja joondatuse nõudeid;• ehitab puitrajatise, kasutades ohutuid töövõtteid ja tagades konstruktsiooni stabiilsuse ja viimistluse kvaliteedi;• rajab istutusala, järgides töökorraldust ja taimede paigutust, tagades istikute õige sügavuse, kauguse ja kasvutingimused;• järgib tööprotsessis tööohutuse, ergonoomika ja kestlikkuse põhimõtteid, kasutades ressursse säästlikult ja tagades tulemuse;	
3) hindab objektil kasutatud tehnika ja tehnoloogia vastavust töö eesmärgile, tehes ettepanekuid oma tööprotsessi parandamiseks	<ul style="list-style-type: none">• võrdleb kasutatud tehnika ja tehnoloogia sobivust töö eesmärgiga, arvestades tööülesande ja objekti eripära;• selgitab näidete varal kasutatud tehnika ja töövõtete mõju töö kvaliteedile ja tulemusele;• teeb ettepanekuid tööprotsessi parendamiseks, põhjendades oma valikuid;	
4) hindab oma tegevust ja arengut maastikuehituslike tehnoloogiate tööprotsessides, kasutades tagasisidet töö kvaliteedi ja tulemuslikkuse parendamiseks	<ul style="list-style-type: none">• võrdleb töö tulemust tööülesande ja kvaliteedinõuetega, tuues välja töö tugevused ja parenduskohad;• kasutab saadud tagasisidet oma töövõtete ja töökorralduse parendamiseks;• analüüsib oma rolli töörühmas, tuues välja oma panuse töö lõpptulemusse;• hindab oma koostöö- ja suhtlemisoskuse arengut, tuues näiteid tööprotsessidest.	
26.	Väliruumi rajamine	6 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane teostab töörühmas väliruumi terviklahenduse, rakendades lähteülesandele sobivaid tehnoloogiaid, kestlikkuse põhimõtteid ja õiguslikke nõudeid.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) planeerib töörühmas maastikuehitusliku objekti rajamise, lähtudes tööjoonistest ja juhistest	Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• arvutab tööjooniste põhjal vajaminevate materjalide ja töövahendite vajaduse ja hinna, kooskõlastades töörühmaga;• koostab tööde kava koos valitud tehnoloogiatega, hinnates töödele kuluvat aega ja määratledes rollid töörühmas;• selgitab valitud tehnoloogiate ja materjalide mõju vastavalt kestlikkuse ja elurikkuse põhimõtetele;• arvestab kavandamisel tööohutuse ja õigusaktidega, lähtudes juhistest, objekti asukohast ja iseloomust.	

2) rajab töörühmas maastikehitusliku objekti, luues funktsionaalse ja esteetilise terviklahenduse	<ul style="list-style-type: none"> täidab töörühmas kokku lepitud tööülesanded korrektselt ja ajakava järgides, tagades töö sujuvuse ja kvaliteedi; rakendab tööprotsessis sobivaid töövõtteid ja tehnoloogiaid, tagades töö tehnilise vastavuse tööjoonistele; rajab ja viimistleb objekti elemendid ühtseks funktsionaalseks ja esteetiliseks terviklahenduseks; tagab tööprotsessis tööohutuse ja keskkonnahoiu nõuete täitmise, kasutades ergonoomilisi töövõtteid; kontrollib töörühmas töö vastavust tööjoonistele, tehes vajadusel ettepanekuid tulemuse parendamiseks.
3) hindab objekti vastavust tööülesandele ja kvaliteedinõuetele, arvestades töövaldkonna juhiseid ja asjakohaseid õigusakte	<ul style="list-style-type: none"> võrdleb töö tulemust tööjooniste, kvaliteedinõuete ja maastikehitaja hea tavaga, tuues välja vastavused ja kõrvalekalded; võtab objekti hinnates arvesse asjakohaseid õigusakte ja tööohutuse järgimist, tuues näiteid nende rakendumisest tööprotsessis; dokumenteerib hinnangu digitaalselt, kasutades etteantud vormi ja digikeskkonda.
4) esitleb tööprotsessi ja tulemust, analüüsides oma rolli töörühmas ja panust lõpptulemusse	<ul style="list-style-type: none"> koostab digitaalse ülevaate rajamise protsessi etappidest ja töö tulemusest koos hinnanguga; esitleb töörühmaga valminud objekti, kasutades digitaalseid või visuaalseid vahendeid; selgitab oma rolli töörühmas ja panust tööprotsessi näiteid kasutades; hindab koostöö toimimist ühise eesmärgi saavutamisel, andes tagasisidet töörühma liikmetele.

3.5. Valitavad põhiõpingute moodulid loodushoiu suunal

27.	Eesti ökosüsteemide ja loodusrütmi tundmine	8 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab Eesti looduskoosluste toimimist, oskab analüüsida ökoloogilisi seoseid ja teha loodusvaatlusi.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) teab eestimaiseid looduskooslusi ja liikidevahelisi suhteid, kasutades loodusvaatlusi ning valdkonna teabeallikaid;	Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> kirjeldab valitud eestimaiseid looduskooslusi ning nende eripära loodus- ja linnakeskkonnas lähtuvalt loodusvaatluse tulemustest; selgitab koosluste sobivust ümbritsevasse keskkonda; toob välja ökosüsteemis erinevaid rolle täitvad koosluste tüüpilised liigid, kasutades valdkonna teabeallikaid; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab kahe erineva koosluse võtmetähendusega liikide vahelisi seoseid; 	
2) mõistab liikide ökoloogilisi seoseid eri kooslustes, toetudes toiduahela analüüsile ja valdkonna teabeallikatele;	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab liike erinevatest kooslusest tuues välja nende sarnasused ja erinevused; • koostab toiduahela skeemi, selgitades selle lülide rolle ning võimalikke mõjusid inimtekkeliste keskkonnamuutuste korral; • analüüsib toiduahela skeemi liigimäärangute ja usaldusväärsete faktide alusel, seostades need käsitletava nähtusega; 	
3) koostab erineva kooslusega toiduahela ja- võrgu, kasutades usaldusväärseid allikaid ja hinnates inimtegevuse mõju;	<ul style="list-style-type: none"> • koostab toiduahela ja toiduvõrgu Eesti looduskooslusest ning tugeva inimõjuga kooslusest, tuues esile inimtegevuse mõju ja pakkudes võimalusi selle vähendamiseks; • märgib toiduvõrgul troofilised tasemed ja energia liikumise suuna; • kasutab toiduahelate ja toiduvõrkude koostamisel usaldusväärseid allikaid, põhjendades oma valikuid; 	
4) analüüsib looduse aastatsüklite ja loodushoiurežiimide mõju erinevate koosluste liikidele, kasutades vaatlusi ja valdkonna teabeallikaid;	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab aastatsükleid ja loodushoiurežiime erinevates kooslustes, tuues sobivaid näiteid; • põhjendab liikide käitumise ja leviku seoseid aastatsüklite ja loodushoiurežiimidega; • hindab loodushoiurežiimide ja aastatsüklite mõju liikide püsimisele, toetudes vaatluste ja teabeallikate analüüsile; 	
5) analüüsib looduskaitsepraktikate, hooldusrežiimide ja maastike ümberkujundamise mõju ökosüsteemidele, seostades neid kestlikkuse põhimõtetega.	<ul style="list-style-type: none"> • seostab looduskaitse-, erinevate maastiku hooldus- ja kujunduspraktikaid kohalike ökosüsteemide eripärade ja vajadustega; • selgitab sekkumisviiside mõju ökosüsteemi tasakaalule, tuues välja põhjus-tagajärg seosed ja võimalikud kõrvalmõjud; • hindab sekkumiste sobivust ja kestlikkust, arvestades nende pikaajalist mõju elupaikade säilimisele, elurikkusele ja ökosüsteemiteenustele; • põhjendab oma hinnanguid ja soovitusi kestliku arengu põhimõtetele toetudes ning viitab teabeallikatele. 	
28.	Liigirikkus ja liikide tundmine	8 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab elurikkust erinevatel tasanditel, määrab levinumaid kodumaiseid ning võõrliike, selgitades nende rolli ökosüsteemides.		

Õpiväljundid Õpilane: 1) selgitab elurikkuse mõistet ja tasandeid, tuues näiteid Eesti loodusest	Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • selgitab elurikkuse kolme tasandit oma sõnadega; • toob iga tasandi kohta vähemalt ühe sobiva näite Eesti loodusest; • kasutab elurikkuse mõisteid õigesti, eristades nende tähendust selgelt; • seostab elurikkuse tasandeid omavahel, selgitades nende seotust;
2) teostab plaanikohaseid loodusvaatlusi ja lihtsamaid seireid, dokumenteerides kogutud andmeid;	<ul style="list-style-type: none"> • koostab juhendamisel loodusvaatluseks või seireks eesmärgipärase tegevuskava, arvestades ohutust, keskkonnasäästlikkust ja ajaressursse; • viib loodusvaatluse või seire läbi tegevuskava alusel, järgides töövahendite kasutusjuhendeid ja kokkulepitud töövõtteid; • kogub ja dokumenteerib vaatluse või seire andmeid süsteemselt ja korrektselt;
3) määrab õppekäikudel Eestis levinumaid liike ja veekogude elustikku ohutult, kasutades trüki- ja digitaalseid teabeallikaid;	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab elurikkuse andmebaase, teadvustades nende tähtsust liikide jälgimisel ja looduskaitseks seires; • määrab liike sobivate tehnoloogiate ja usaldusväärsete teabeallikate abil, mõjutades looduskeskkonda võimalikult vähe; • määrab enamiku kogutud liikidest liigitasemel, ülejäänud taksonid vähemalt perekonna tasemel, kasutades valdkonna määramisvahendeid; • eristab kodumaiseid ja võõrliike vähemalt perekonna tasemel, kasutades sobivaid valdkonna määramisvahendeid; • koostab iga määratud taksoni kohta korrektselt vormistatud kirje ja sisestab need andmebaasi nõuetekohaselt;
4) analüüsib võõrliikide mõju Eesti looduskeskkonnale, põhjendades nende mõju ökosüsteemidele	<ul style="list-style-type: none"> • toob näiteid invasiivsetest võõrliikidest eri elupaikadest, kirjeldades nende levikut ja esinemismustreid Eestis. • põhjendab valitud võõrliikide mõju ökoloogilisele tasakaalule; • analüüsib võõrliikide mõju liikidevahelistele suhetele ja elupaikade toimimisele, tuues näiteid konkreetsetest muutustest või riskidest Eesti looduses;
5) analüüsib loodusvaatluste tulemusi, seostades need ökosüsteemide toimimise ja liikidevaheliste suhete	<ul style="list-style-type: none"> • tuvastab vaatlustulemustes olulisi mustreid; • seostab tuvastatud mustreid ja vaatlusandmete põhjal tehtud järeldused teoreetiliste teadmistega ökosüsteemide toimimise ja liikidevaheliste suhete kohta; • põhjendab oma järeldusi ja tõlgendusi valdkonnaallikate abil; • koostab analüüsi tulemuste põhjendatud ja sidusa kokkuvõtte.

teoreetiliste mudelite või seletustega.		
29.	Etnoökoloogia ja pärimuslikud oskused	3 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane rakendab pärimuslikke teadmisi ja etnoökoloogilist vaadet looduse tõlgendamisel.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) mõistab etnoökoloogiat ja pärimuse tähendust, seostades neid kultuurilise järjepidevuse ja looduskaitsega;	Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • selgitab mõisteid pärimus ja etnoökoloogia, tuues sobivaid näiteid looduskeskkonnast ja ühiskonnast; • nimetab looduskaitsealisi tegevusi, milles kajastub pärimuse roll; • võrdleb loodusteaduslikke ja etnoökoloogilisi arusaamu, tuues välja kattuvused ja erinevused; 	
2) uurib looduspärimust ja aiandustavasid, kasutades etnograafiaallikaid või intervjuusid;	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab Eesti taimeliikide kasutust rahvapärimuses, tuues välja rahvapärased nimetused, kasutusviisi ja tähenduse; • kogub andmeid loodus- või aiandusvaldkonna pärimuslike tegevuste ja tavade kohta, süstematiseerides ja hinnates kogutud andmete usaldusväärsust; • esitleb uurimistulemusi, seostades järeldused kaasaegse kultuuri ja looduskeskkonna kontekstiga; 	
3) teostab tööühmas pärimusel põhineva looduskaitseliku miniprojekti, analüüsides selle protsessi ja tulemusi.	<ul style="list-style-type: none"> • sõnastab tööühmaga miniprojekti eesmärgi ja tegevuskava, seostades need pärimuse ja looduskaitsega; • viib projekti ellu kogudes andmeid selle tulemuslikkuse hindamiseks; • analüüsib oma panust tööühma tegevuses ning hindab projekti tulemust; • sõnastab järeldused projekti mõju ja tähenduse kohta. 	
30.	Keskkonnamõjude uurimine ja hindamine	7 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane viib läbi keskkonnamõjude uurimise, kasutades sobivaid uurimismeetodeid ja tehnoloogiaid.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) planeerib keskkonnamõjude uurimise, tuginedes usaldusväärsele metoodikale;	Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • nimetab uurimistööks sobivaid kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid meetodeid ning defineerib kasutatavad põhimõisted; • sõnastab uurimisprobleemi, kasutades valdkonnale omast terminoloogiat; • valib uurimisküsimusele sobiva meetodi, põhjendades oma valikuid; • koostab digitaalse uurimise tegevuskava; 	
2) viib läbi uurimuseks vajaliku andmete kogumise ja analüüsi,	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab riikliku keskkonnaseire valdkondi ja eesmärgi ning kasutab erinevaid meetodeid seirete läbiviimiseks; 	

kasutades digitaalseid vahendeid;	<ul style="list-style-type: none">• kogub andmeid vastavalt juhendile ning looduses liikumise ja eetika põhimõtetele;• valib uurimisküsimusele sobiva andmekogumise meetodi luues selleks digitaalse lahenduse;• töötleb ja struktureerib kogutud andmed vastavalt uurimisküsimusele;• analüüsib andmestikku, seostades tulemused uurimisküsimusega;• võrdleb erinevaid andmestikke või allikaid, hinnates nende usaldusväärsust, sarnasusi ja erinevusi;• selgitab leitud mustreid ja seoseid uurimisvaldkonna kontekstis;	
3) koostab uurimistöö, arendades argumenteerimisoskust ja reflekteerides õppimise protsessi.	<ul style="list-style-type: none">• esitleb uurimuse tulemust kirjalikult ja suuliselt, reflekteerides oma tööd;• seostab tulemused keskkonnaseisundi ja -mõjude hindamise põhimõtetega;• kasutab refleksiooni ja saadud tagasisidet oma töö parendamiseks.	
31.	Ökosüsteemiteenused ja ettevõtlik mõtlemine	6 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab inimese ja looduse vastastikmõju, oskab kavandada ja hinnata looduskasutust ettevõtluses ja kogukonnas.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) põhjendab looduses ja loodushüvedega töötamise tähendust, toetudes oma kogemustele ja väärtushinnangutele;	Hindamiskriteeriumid Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• seostab looduses töötamise tähendust väärtustega, põhjendades oma seisukohti.• selgitab looduses töötamise mõju inimesele, kogukonnale ja ökosüsteemile;• põhjendab oma rolli ja vastutust suhetes loodusega, seostades seda isiklike kogemuste ja väärtustega;• toob välja oma tegevused, mis toetavad kestlikkust;	
2) hindab ökosüsteemiteenuste rolli ettevõtluses ja kogukondlikes algatustes;	<ul style="list-style-type: none">• kirjeldab ökosüsteemiteenuseid, tuues välja võimalikke piiranguid või riske teenuse säilitamisel;• selgitab ökosüsteemiteenuste mõju inimestele, elurikkusele ja majanduslikule jätkusuutlikkusele;• põhjendab hinnanguid usaldusväärsete allikate ja andmetega, kaasates tagasiside kogumiseks sidusrühmasid;	
3) hindab linnalooduse elementide mõju inimese heaolule ja looduskeskkonna elurikkusele;	<ul style="list-style-type: none">• leiab linnalooduse elemendid, dokumenteerides need konkreetsete asukohtadega;• kirjeldab linnalooduse elementide mõju inimese heaolule ja elurikkusele, toetudes usaldusväärsetele näitajatele ja allikatele;• võrdleb erinevaid haljastuse ja linnalooduse lahendusi, põhjendades nende tugevusi ning parenduskohti;	

4) arendab innovatiivseid ja elurikkust toetavaid toote- või teenuseideid;	<ul style="list-style-type: none">• kirjeldab kohalikku elurikkust toetavaid ideid, seostades selgelt määratletud probleemi ja kontekstiga;• sõnastab valitud sihtgrupile väärtuspakkumise, põhjendades idee olulisust ja kasu elurikkusele.• põhjendab idee uudsust, võrreldes seda olemasolevate lahendustega;• hindab idee teostatavust, arvestades vajalikke ressursse, koostööpartnereid, regulatiivseid piiranguid ning võimalikke riske ja nende leevendusi;	
5) lahendab väärtuskonflikte looduskasutuse kontekstis kaasava suhtluse abil;	<ul style="list-style-type: none">• kirjeldab konflikti osapooli lähtuvalt nende väärtusetest ja huvist;• viib läbi tasakaalustatud arutelu, võttes kokku osapoolte seisukohad ja sõnastades ühised eesmärgid;• esitab ja võrdleb realistlikke lahendusvariante, hinnates nende võimalikke riske;• sõnastab kokkuleppe ja selgitab selle elluviimiseks vajalikke samme;• reflekteerib konflikti lahendamise protsessi, nimetades selle tugevused ja parendusvõimalused;	
6) analüüsib oma tegevust töörühmas, andes konstruktiivset tagasisidet.	<ul style="list-style-type: none">• sõnastab töörühmas eesmärgi ja edukriteeriumid, jaotades rollid ja ülesanded vastutajate ja tähtaegadega;• tegutseb vastavalt kokkulepetele, suhtleb regulaarselt ja teeb otsuseid kokkulepitud reeglite alusel;• lahendab erimeelsusi koostöiselt, kasutades aktiivset kuulamist ja sõnastades kokkulepped;• jälgib töö edenemist sobivate mõõdikute abil ning kohandab tegevusplaani eesmärkide saavutamiseks;• analüüsib oma rolli ja panust projektis, seades selle vastavusse ühiste eesmärkidega;• reflekteerib oma tugevusi ja arengukohti, põhjendades neid näidete abil ja võrreldes enesehinnangut saadud tagasisidega;• annab edasiviivat suulist tagasisidet rühmakaaslastele.	
32.	Looduspõhine tegutsemine	6 EKAP
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane teostab rühmatööna loova ja kogukonda kaasava looduspõhise projekti.		
Õpiväljundid Õpilane: 1) teostab rühmatööna loova ja kogukonda kaasava looduspõhise projekti;	<ul style="list-style-type: none">• Hindamiskriteeriumid• Õpilane:• kavandab töörühmaga kogukonda kaasava looduspõhise projekti;• koostab töörühmaga tööprotsessi tegevusplaani vastavalt tegevuse eesmärkidele ja tööülesannete jaotusele;• viib projekti ellu vastavalt kavandile ja tegevusplaanile;• täidab oma rollist tulenevad kokkulepped õigeaegselt, töötades töörühmas sihipäraselt ühise eesmärgi saavutamisel;• jälgib projekti edenemist kokkulepitud mõõdikute abil, kohandades vajadusel tegevusplaani;• suhtleb töörühma liikmetega selgelt ja regulaarselt, dokumenteerides olulised kokkulepped;• lahendab erimeelsusi konstruktiivselt, rakendades aktiivset kuulamist ja ühise lahenduse leidmist;	

2) hindab rühmatööna projekti tulemuslikkust reflekteeridest ennast ja töörühma liikmeid	<ul style="list-style-type: none"> • koostab rühmatööna projekti lõppedes ülevaate tegevusplaani täitmist ning ressursside kasutusest; • koostab tulemuste põhjal selge ja loogilise kirjaliku kokkuvõtte, hinnates projekti tulemuslikkust kogutud tagasiside põhjal; • esitleb projekti tulemusi arusaadavalt, kasutades visuaalseid vahendeid ja erialast sõnavara; • selgitab oma rolli ja panust projektis, seostades need projekti eesmärgiga; • kirjeldab selgelt oma tugevusi ja arengukohti konkreetsete situatsioonide alusel; • esitab töörühmas tasakaalustatud ja lugupidava tagasiside, rõhutades tugevaid külgi ja tehes asjakohaseid parendusettepanekuid; • reflekteerib oma arengut, võrreldes seda projekti algusega.
--	---